

جمهوری اسلامی ایران
سازمان حقوق بشر

اهم اقدامات قابل توجه در جمهوری اسلامی ایران در حوزه حقوق بشر و شهروندی

سازمان حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

(سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲)

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

(سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲)

**اهم اقدامات قابل توجه در جمهوری اسلامی ایران
در حوزه حقوق بشر و شهروندی**

اهم اقدامات قابل توجه در حوزه قضایی

عدم اجرای مجازات قصاص از طریق جلب رضایت اولیای دم

- اخذ رضایت از اولیای دم و عدم اجرای مجازات قصاص برای ۱۳۷ نفر از محکومین به قصاص در سراسر کشور در سه ماهه دوم ۱۴۰۲ سال که ۹ نفر از آنان از محکومین کمتر از ۱۸ سال بودند. لازم به ذکر است پرونده ۱۱۲ نفر از محکومین ذکر شده با تلاش شعب حل اختلاف، ختم به صلح و سازش و عدم اجرای مجازات قصاص شده است.

صلح و سازش در نتیجه تلاش های شورای حل اختلاف

- صلح و سازش در ۴۱/۷۳ درصد از پرونده های مختومه قابل صلح در شعب حل اختلاف سراسر کشور در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲؛
- در نتیجه صلح و سازش با تلاش شعب شورای حل اختلاف مستقر در زندان ها و صلح یاران سراسر کشور در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲، ۶۴۱۵ نفر از زندان آزاد شدند، تعداد ۸۴۰۱ فقره پرونده زندانیان با مصالحه مختومه گردیده ولی بدلیل محکومیت های دیگر در زندان بسر می برند و از ورود به زندان ۲۷۸۷ نفر از جلب شدگان نیز جلوگیری شده است.

آزادی از زندان با کمک های خیرین و تلاش ستاد دیه

- آزادی ۲۷۸۷ زندانی جرایم غیر عمد در سه ماهه دوم ۱۴۰۲ از زندان های سراسر کشور با کمک ستاد دیه و خیرین با پرداخت بیش از ۶۸ هزار میلیارد ریال.

مرخصی و آزادی با استفاده از نهادهای ارفاقی

- موافقت با عفو آزادی و تخفیف مجازات ۳۵۳۹ نفر از محکومین (۳۲۴۰ مرد شامل ۴۸ نفر از اتباع خارجی و ۱۹۹ زن شامل ۶ نفر از اتباع خارجی) در سراسر کشور در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲ که از این تعداد، ۱۳۷۷ نفر از محکومین (۱۲۲۳ مرد و ۱۵۴ زن) مشمول عفو آزادی و ۲۱۶۲ نفر مشمول تخفیف مجازات (۲۰۱۷ مرد و ۱۴۵ زن) شدند. لازم به ذکر است ۹ نفر از عفوشدگان، محکومین ۱۸ سال و کمتر از آن (۴ نفر مشمول عفو آزادی و ۵ نفر مشمول تخفیف مجازات) بودند.

- آزادی ۱۴۸۳۸ زندانی در سراسر کشور با استفاده از ارفاقات قانونی و تسهیلات قضایی در سه ماهه سال ۱۴۰۲؛
- صدور بیش از ۴۲۶۰۹ مورد مجازات‌های جایگزین حبس توسط قضات سراسر کشور در سه ماهه دوم ۱۴۰۲؛
- اعطای بیش از ۳۲۰۰۰۲ مورد مرخصی به زندانیان در سراسر کشور در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲؛
- آزادی ۵۴۳۶ نفر از زندانیان واجد شرایط سراسر کشور در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲ با استفاده از پابند الکترونیکی.

بازدید از زندان‌ها و نظارت بر حقوق زندانیان و مراجعان دستگاه قضایی و

تسهیل دادرسی الکترونیک

- انجام ملاقات و بررسی درخواست‌های ۶۳۴۷۵۰ نفر از مراجعان به دادگستری‌های سراسر کشور توسط رؤسای کل دادگستری‌ها، دادستان‌ها و سایر مقامات قضایی در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲ و صدور دستورات لازم در این خصوص؛
- رسیدگی به ۱۷۵۶۹ مورد از درخواست‌های مردمی توسط قضات و مسئولان قضائی سراسر کشور با برپایی میزهای خدمت در مساجد و اماکن عمومی در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲؛
- رسیدگی به ۹۱۱ مورد از درخواست‌های مردمی در جریان سفرهای استانی ریاست محترم قوه و سایر مقامات قضایی به استان‌های فارس، گلستان و خراسان رضوی در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲؛
- پاسخگویی به درخواست‌های ۱۵۵۶۳ نفر از مراجعان حضوری به اداره کل ارتباطات مردمی قوه قضائیه و ملاقات و رسیدگی به درخواست‌های ۲۸۹۷ نفر از آنان در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲ توسط مسئولان عالی قضائی؛
- انجام ۳۱۲۰۸ مورد بازدید از زندان‌ها توسط قضات در سراسر کشور در سه ماهه دوم ۱۴۰۲ و در نتیجه، صدور دستور اعطای مرخصی برای بیش از ۷۵۴۷۸ نفر، دستور آزادی بیش از ۲۷۶۹۸ نفر، موافقت با بیش از ۱۳۹۰۷ مورد درخواست اشتغال و موافقت با اعمال ارفاقات قانونی برای بیش از ۱۰۲۰۴ نفر از زندانیان؛
- برگزاری ۸۶۲۵۳ فقره دادرسی الکترونیک برای زندانیان در محاکم حقوقی و قضایی سراسر کشور در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲؛

- اخذ ۸۲۸۴۶۶ نوبت توسط مراجعان به صورت الکترونیکی و غیر حضوری و با مراجعه به سامانه نوبت‌دهی الکترونیکی جهت مراجعه به شعب و واحدهای متمرکز اجرای احکام در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲.

آموزش، حرفه‌آموزی و اشتغال زندانیان و حمایت از خانواده آنان

- برگزاری دوره‌های آموزشی اشتغال و حرفه‌آموزی برای بیش از ۴۲۰۲۰ نفر از زندانیان در سه ماهه دوم ۱۴۰۲؛
- پوشش بیش از ۳۱۲۵۵ خانواده زندانیان توسط انجمن‌های حمایت از زندانیان در سراسر کشور و ارائه خدمات حمایتی، درمانی و آموزشی به آنان؛
- اشتغال بیش از ۵۰۲۶۶ نفر از زندانیان در سه ماهه نخست ۱۴۰۲ و پرداخت حقوق ماهیانه به آنان.

دستورالعمل نحوه حمایت از حقوق اشخاص دارای معلولیت و سالمند در فرایند دادرسی

قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران با این اعتقاد که تمامی مراجعین دستگاه قضایی (اعم از شاکی، متهم، مجرم، شاهد، مطلع، وکیل، زندانی و ملاقات‌کننده مقامات قضایی) در فرایند دادرسی باید قادر به حضور، مطرح کردن یا استماع شکایت، پیگیری پرونده و ادای شهادت باشند؛ و در راستای تضمین دسترسی موثر به عدالت، برابری فرصت‌های دادرسی عادلانه، منع تبعیض ناروا به سبب معلولیت، اعمال حمایت‌های قانونی برای پیشگیری از خشونت و نظر به ضرورت حفظ کرامت و حرمت انسانی سالمندان و توانخواهان، «دستورالعمل نحوه حمایت از حقوق اشخاص دارای معلولیت و سالمند در فرایند دادرسی» را در ۲۹ مردادماه تصویب نموده است. براساس این دستورالعمل، اقدامات حمایتی و نظارتی دستگاه قضا با دو هدف «پیشگیری از بروز ناتوانی» و «توانمندسازی افراد مشمول» انجام می‌شوند و زنان و کودکانِ توانخواه در اولویت برخورداری از این حمایت‌ها هستند. این دستورالعمل در راستای «تسهیل تحرک شخصی» توانخواهان و با احترام به استقلال فردی ایشان، مناسب‌سازی فیزیکی اماکن دستگاه قضایی را تضمین می‌کند. همچنین دستگاه قضایی مکلف نموده در موارد حبس خانگی، ترک تحصیل اجباری، ازدواج اجباری، کودک‌آزاری، سوءاستفاده برای ارتکاب جرم از جمله در قاچاق مواد مخدر، محرومیت از درمان، بستری اجباری و تحمیل شیوه درمانی بدون مجوز پزشک که منجر به محرومیت و سلب حق آزادی و استقلال افراد مشمول می‌شود، مداخله فوری نماید.

اهم اقدامات قابل توجه در حوزه های غیر قضائی

ایران در صدر جدول جهانی ایجاد دسترسی به آب شرب شهری و روستایی

جدیدترین گزارش بانک جهانی که بر اساس شاخص های توسعه جهانی تعریف شده است، نشان می دهد ایران در حوزه دسترسی به آب شرب در بخش شهری و روستایی در جهان و میان کشورهای منطقه در صدر جدول قرار داد. به گزارش ۲۲ تیرماه خبرگزاری ایرنا از وزارت نیرو، درصد دسترسی به آب شرب شهری و روستایی در ایران به ترتیب برابر با ۹۹/۸۳ و ۸۲ درصد است؛ این در حالی است که این شاخص ها به همین ترتیب در جهان اعداد ۸۵/۷ و ۵۹/۶ درصد و در میان کشورهای خاورمیانه ۸۳/۲ و ۶۹/۵ درصد را به خود اختصاص داده است.

ایجاد ۳۶۰۰ فرصت شغلی برای زنان سرپرست خانوار

۱ شهریورماه ۱۴۰۲، طبق اعلام معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، در دو سال گذشته در حوزه اشتغال برای زنان سرپرست خانوار ۳۶۰۰ فرصت شغلی ایجاد شده است.

تحویل ۱۴۷ هزار واحد نهضت ملی مسکن به متقاضیان

۲ مردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام بنیاد مسکن، ۴۵۵ هزار واحد طرح نهضت ملی مسکن در شهرها و روستاها توسط این بنیاد احداث خواهد شد که به تازگی ۱۴۷ هزار واحد به متقاضیان تحویل داده شد و ۳۰۸ هزار واحد در سراسر کشور اجرایی می شود.

فعالیت بیش از ۸۰ هزار تشکل مردمی در کشور

۱۷ مردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام معاون وزیر کشور و رئیس سازمان امور اجتماعی کشور، در ایران بیش از ۸۰ هزار تشکیلات مردمی ایجاد شده است.

بهره مندی رایگان بیش از ۲۰ میلیون روستایی از بیمه سلامت

۲۵ تیرماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان بیمه سلامت ایران، بیش از ۲۰ میلیون روستایی و عشایر از بیمه رایگان سلامت استفاده می کنند که عمده هزینه ها با استفاده از این بیمه در بخش دولتی با نظام ارجاع پرداخت می شود.

بیمه رایگان ۱۲ میلیون ایرانی

۳۱ تیرماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت بهداشت، طی دو سال اخیر ۱۲ میلیون ایرانی به صورت رایگان بیمه شده اند.

احداث ۲۰۰۰ خانه بهداشت روستایی در دو سال اخیر

۲ شهریورماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت بهداشت، تاکنون ۲۰۰۰ خانه بهداشت روستایی در دو سال گذشته به بهره‌برداری رسیده و ۲۰۰۰ خانه دیگر نیز در دست احداث است.

تزریق ۱۶ هزار دز واکسن سرخک به اتباع خارجی در خراسان رضوی

۱۲ مردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ۱۶۲۰۱ دز واکسن سرخک به اتباع خارجی زیر پوشش این دانشگاه در سال جاری تزریق شده است.

ساخت ۳۰۰۰ کلاس درس در سیستان و بلوچستان در ۲ سال اخیر

۲۶ شهریورماه ۱۴۰۲، طبق اعلام آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان، بیش از ۳۰۰۰ کلاس درس در ۲ سال اخیر از محل اعتبارات دولتی، مشارکتی و آورده خیران، مؤسسات و مجموعه‌های خیریه در این استان ساخته شده است. همزمان با هفته دولت (هفته اول شهریورماه) نیز ۱۰۰ کلاس درس استاندارد جایگزین کلاس‌های کانکسی در این استان شد و هم اکنون نیز ۵۱۳ مدرسه در قالب ۲۱۳۱ کلاس در حال ساخت است.

توزیع ۲۵۰۰ بسته لوازم التحریر میان کودکان کار

۳۱ شهریورماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران، با آغاز سال تحصیلی جدید، ۲۵۰۰ بسته کامل لوازم التحریر به کودکان کار اهداء شد.

آموزش سالانه ۵۰۰ هزار نفر توسط نهضت سوادآموزی

۸ شهریور ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت آموزش و پرورش، نهضت سوادآموزی تاکنون، نزدیک به ۲۲ میلیون نفر را آموزش داده که ۹ میلیون آنها بی‌سواد مطلق، ۲ میلیون افراد نوسواد و بقیه هم تثبیت یادگیری بودند، یعنی تقریباً سالانه ۵۰۰ هزار نفر بی‌سواد آموزش دیده‌اند.

جهش مدرسه‌سازی و تحویل روزانه ۴۷ کلاس درس به دانش‌آموزان

براساس گزارشات سازمان نوسازی مدارس، در دو سال اخیر ۳۴۵۷۷ کلاس درس تکمیل و تحویل داده شده که رشد ۱۰۴ درصدی در ساخت و تحویل فضاهای آموزشی و پرورشی در این سال می‌دهد بر این اساس در دو سال اخیر به طور میانگین روزانه ۴۷ کلاس درس به دانش‌آموزان این سرزمین تحویل داده شد. براساس گزارشات بدست آمده، ۱۱۰۰ طرح آموزشی و پرورشی در قالب ۵۱۶۴ کلاس درس توسط رییس جمهور در دهه فجر به بهره‌برداری رسید و با برنامه ریزی انجام شده حدود ۲۰۰۰ پروژه آموزشی و پرورشی بالغ بر ۱۰ هزار کلاس درس در شهریور امسال افتتاح خواهد شد.

در نظر گرفتن ۳۶۰۰ سهمیه استخدامی برای افراد دارای معلولیت در دستگاه‌های مختلف

۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام دبیرخانه کمیته هماهنگی و نظارت بر اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان سازمان بهزیستی کشور، ۳۶۰۰ پست شغلی برای افراد دارای معلولیت در نظر گرفته شده است.

دستور رئیس جمهور برای اختصاص ۳۲۰ سامانه قابل حمل خورشیدی به عشایر

در جریان سفر رئیس جمهور به استان کرمان در ۹ تیرماه، ضمن افتتاح پروژه‌های توسعه و اصلاح شبکه‌های برق‌رسانی روستایی، طرح‌های بهسازی شبکه‌های برق، طرح‌های تبدیل سیم به کابل خودنگهدار و ... در شمال و جنوب کرمان، توزیع ۳۲۰ سامانه قابل حمل خورشیدی بین عشایر کوچ‌روی کرمان صورت گرفت.

